

Sygn. akt II Ca 1688/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jarosław Tyrpa
Sędziowie:	SO Renata Stępińska (sprawozdawca) SR (del.) Anna Krawczyk

Protokolant: starszy protokolant sądowy A. Z.

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2016 r. w Krakowie

na rozprawie sprawy z wniosku M. M. (1)

przy uczestnictwie W. M.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Olkuszu

z dnia 24 maja 2016 r., sygnatura akt I Ns 685/13

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Renata Stępińska SSO Jarosław Tyrpa SSR Anna Krawczyk

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 16 listopada 2016 r.

Zaskarżonym postanowieniu z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt I Ns 685/13, Sąd Rejonowy w Olkuszu w punkcie I dokonał podziału majątku wspólnego M. M. (1) i W. M. w ten sposób, że: prawo własności nieruchomości położonej w K., gmina O., o powierzchni 4,0910 ha, składającej się z niezabudowanych działek o numerach ewidencyjnych (...) oraz z zabudowanej działki o numerze ewidencyjnym (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) przyznał W. M., synowi S. i T.; prawo własności nieruchomości położonej w (...), gmina M., o powierzchni 2,2800 ha, stanowiącej niezabudowaną działkę o numerze ewidencyjnym (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) przyznał M. M. (1), córce M. i H.. Nadto dokonał podziału nieruchomości położonej w P., gmina T., o

powierzchni 1,3054 ha, składającej się z niezabudowanych działek o numerach ewidencyjnych: (...), (...), (...) i (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) w sposób następujący: prawo własności działek o numerach (...) o łącznej powierzchni 0,9346 ha, przyznać M. M. (1), córce M. i H.; prawo własności działki o numerze (...) o powierzchni 0,3708 ha przyznał W. M., synowi S. i T.; udział wynoszący 8/20 we współwłasności nieruchomości położonej w P., gmina T., o powierzchni 0,1200 ha, stanowiącej niezabudowaną działkę o numerze ewidencyjnym (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) przyznał W. M., synowi S. i T.; udział wynoszący 8/20 we współwłasności nieruchomości położonej w P., gmina T., o powierzchni 0,1200 ha, stanowiącej niezabudowaną działkę o numerze ewidencyjnym (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) przyznał M. M. (1), córce M. i H.. W punkcie 2 orzekł, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 8 października 1994 r. W. M. i M. M. (1) z domu S. zawarli związek małżeński, który został rozwiązany przez rozwód, wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 24 września 2009 roku, sygn. akt XI C 4456/08. Wyrok ten uprawomocnił się dnia 16 października 2009 roku. Nie zawierali oni umowy majątkowej małżeńskiej, a w czasie trwania małżeństwa nabyli do majątku wspólnego następujące nieruchomości: - położoną w K., gmina O., o powierzchni 4,0910 ha, składającą się z niezabudowanych działek o numerach ewidencyjnych (...) oraz z zabudowanej działki o numerze ewidencyjnym (...), objętej księgą wieczystą nr (...) o aktualnej wartości 492.500 złotych; położoną w (...), gmina M., o powierzchni 2,2800 ha, stanowiącą niezabudowaną działkę o numerze ewidencyjnym (...), objętej księgą wieczystą nr (...) o aktualnej wartości 417.000 złotych; położoną w P., gmina T., o powierzchni 1,3054 ha, składającą się z niezabudowanych działek o numerach ewidencyjnych: (...), (...), (...) i (...), objętej księgą wieczystą nr (...) o aktualnej wartości 207.000 złotych oraz udział wynoszący 16/20 we współwłasności nieruchomości położonej w P., gmina T., o powierzchni 0,1200 ha, stanowiącej niezabudowaną działkę o numerze ewidencyjnym (...), objętej księgą wieczystą nr (...) o aktualnej wartości 4.704 złotych, która stanowi dojazd do pozostałych wspólnych gruntów położonych w P..

Nieruchomość położona w K. jest we władaniu W. M., która na niej mieszka, a pozostałe ww. nieruchomości nie są obecnie w jakikolwiek sposób zagospodarowane. M. M. (1) utrzymuje się z minimalnego wynagrodzenia za pracę, a uczestnik prowadzi działalność transportową.

Oceniając materiał dowodowy Sąd Rejonowy wskazał, że na dokumentach, których wiarygodność nie budziła wątpliwości oraz na opinii biegłej z zakresu szacowania nieruchomości W. D., która była wszechstronna, jasna i pełna. Do wszelkich zastrzeżeń co do wyceny, biegła przekonująco ustosunkowała się na rozprawie w dniu 15 stycznia 2016 r. Nadto Sąd uwzględnił zeznania wnioskodawczyni w zakresie jej sytuacji materialnej i możliwości uiszczenia ewentualnej spłaty lub dopłaty. Sąd nie uwzględnił zeznań świadka T. M., która jako osoba bliska względem uczestnika, starała się wykazać, że świadczyła pomoc pieniężną w formie darowizny jedynie na jego rzecz. Zeznania te były gołosłowne, niczym nie poparte i nie mogły służyć do skutecznego podważenia treści wpisów w księgach wieczystych, w oparciu o które ustalono skład majątku wspólnego byłych małżonków.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy cytując przepisy art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. stwierdził, że wniosek co do zasady zasługuje na uwzględnienie. Skład majątku wspólnego powyżej opisany, nie budził wątpliwości. Próby podważenia wpisów w księgach wieczystych za pomocą zeznań świadka T. M. okazały się nieskuteczne. Na podstawie biegłej z zakresu szacowania nieruchomości (...) Sąd przyjął, że wartość nieruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego wynosi 1.121.204 zł (417.000 + 207.000 + 4.704 + 492.500). Wartość udziałów wnioskodawczyni i uczestnika w majątku wspólnym wynosi więc po 560.602 złotych. Przyznając poszczególne składniki majątkowe byłym małżonkom, Sąd kierował się ich zbieżnym stanowiskiem i nieruchomości położoną w K. przyznał W. M., który tam zamieszkuje, zaś nieruchomości w (...). Stanowisko uczestnika proponującego dokonanie darowizny nieruchomości położonej w (...) na rzecz synów, było niemożliwe do realizacji w ramach niniejszego postępowania i w związku z tym Sąd uwzględnił wniosek M. M. (1) z niewielkimi jedynie modyfikacjami. Wnioskodawczyni była ostatecznie zainteresowana jedynie działką numer (...) w P., podczas gdy pozostałe trzy działki nr: (...) proponowała przyznać uczestnikowi. Sąd kierując się lokalizacją tych działek postanowił działki o numerach (...) przyznać wnioskodawczyni, zaś uczestnikowi działkę o numerze (...), dzięki czemu obie powstałe nieruchomości będą stanowiły zwarte kompleksy.

Aby obie nieruchomości zachowały dostęp do drogi publicznej, Sąd przyznał zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnikowi udziały po 8/20 części w nieruchomości stanowiącej drogę dojazdową. W rezultacie uczestnik otrzymał składniki majątku o wartości przewyższającej wartość składników przyznanych wnioskodawczyni, niemniej jednak ze względu na jej wyraźne oświadczenie o rezygnacji z dopłaty pieniężnej, nie orzekł o wyrównaniu ich wartości przez dopłatę.

O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., bowiem zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik byli w podobnym stopniu zainteresowani podziałem majątku wspólnego.

Uczestnik W. M. w apelacji od całości ww. postanowienia zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na nieuwzględnieniu wniosków rodzących się z uzupełniającej opinii biegłej, co do wartości nieruchomości w (...) i w konsekwencji przyjęcie jej wartości, bez uwzględnienia wzrostu jej wartości, poprzez proste czynności o charakterze geodezyjnym, tj. podział. Tym samym dokonanie w tym zakresie podziału niekorzystnego dla uczestnika, poprzez przyznanie mu zbyt małej części nieruchomości w P..

W konkluzji apelujący wnioskował o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji oraz obciążenie wnioskodawczym kosztami postępowania wedle norm przypisanych.

W uzasadnieniu uczestnik wskazał, że nie kontestuje ani składu majątku wspólnego, ani co do zasady podziału, poprzez przyznanie mu nieruchomości w K.. Kwestionuje natomiast stanowiący podstawę dalszego podziału fakt przyjęcia wartości nieruchomości o znacznej powierzchni w (...), jako całości, gdy racjonalne gospodarowanie gruntami wymagałoby dokonania niewielkimi nakładami jej podziału geodezyjnego na działki budowlane, celem podniesienia jej wartości o 50 %. Z uwagi na ukształtowanie działki oraz jej sąsiedztwo z rozwijającą się zabudowę jednorodziną, wnioskodawczyni uzyskała znacznie większe przysporzenie majątkowe, niż zakładane przez Sąd I instancji, którego nie rekompensuje nawet jej rezygnacja ze spłat i dopłat. Wartość 417.000,00 zł w rozważaniach sądu, winna być bowiem zastąpiona kwotą ok. 600.000,00 zł (plus 50 % minus koszty czynności geodezyjnych). Uzasadnienie postanowienia nie zawiera odniesienia się do tej kwestii w ogóle, a jedynie zamyka się twierdzeniem o spójności opinii biegłej. Tym samym powstała nierówność, która winna zostać wyrównana, poprzez przyznanie uczestnikowi większej części nieruchomości w P..

Wnioskodawczyni domagała się oddalenia apelacji, jako bezzasadnej i zasądzenia kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje uczestnika była bezzasadna i dlatego podlegała oddaleniu.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, wyrażając oceny, które nie pozostają w sprzeczności z zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego oraz nie wskazują błędów natury faktycznej, dlatego też Sąd Okręgowy przyjął je za własne.

Wbrew zarzutom uczestnika, brak było podstaw prawnych do czynienia w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia hipotetycznych rozważań, co byłoby, gdyby nieruchomość w (...) (przyznana wnioskodawczyni) została podzielona geodezyjnie na kilka działek budowlanych. Jak trafnie zauważyła wnioskodawczyni w odpowiedzi na apelację, stosownie do art. 684 k.p.c., który poprzez art. 567 § 3 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu o podział majątku wspólnego, **skład i wartość majątku podlegającego podziałowi ustala sąd, według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej i według cen obowiązujących w chwili zamknięcia rozprawy.** W przypadku, gdy przyczyną ustania wspólności majątkowej jest wyrok rozwodowy, datą ustania tej wspólności jest dzień uprawomocnienia się tego orzeczenia. Rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast podziałowi podlega stan czynny masy majątkowej w chwili dokonywania podziału. Sąd Okręgowy podziela przywołane przez wnioskodawczynię judykaty, które są już ugruntowane w orzecznictwie. Skoro M. i W. M. będąc małżeństwem nie dokonali podziału fizycznego nieruchomości

w (...), a w toku niniejszego postępowania o podział majątku wspólnego żadne z nich nie wnioskowało o podział fizyczny tej nieruchomości, to jako pozbawione podstaw prawnych należało uznać czysto hipotetyczne rozważania, jaki wpływ na wartość ww. nieruchomości miałyby podzielenie jej w przyszłości przez wnioskodawczynię, której ją przyznano, czemu przecież uczestnik nie oponował. Zgodzić się też należy z wnioskodawczynią, że biegła z zakresu szacowania nieruchomości W. D. oszacowała obecną wartość nieruchomości w (...) na kwotę 417,000,00 zł, a ustalanie jej przyszłej wartości, po ewentualnym podziale, nie jest miarodajne dla niniejszego postępowania, gdyż są to tylko jej przypuszczenia. **Jak trafnie zauważyła wnioskodawczyni w odpowiedzi na apelację, podobne dywagacje można by czynić odnośnie nieruchomości** w K. i twierdzić, że W. M. także przecież może dokonać podziału swojej nieruchomości i przez to prawdopodobnie znacząco podnieść jej wartość. Dniem miarodajnym dla określenia wartości majątku wspólnego jest jednak dzień zamknięcia rozprawy, a apelujący nie kwestionował wartości nieruchomości w (...), bez uwzględniania jej ewentualnego podziału w przyszłości. Na marginesie należy zauważyć, że skoro nieruchomość ta nie jest objęta planem zagospodarowania przestrzennego, to możliwości jej podziału geodezyjnego i przytaczane w apelacji kwoty możliwe do uzyskania w tym przypadku budzą wątpliwości także z powodu ograniczenia obrotu nieruchomościami rolnymi, wprowadzonymi ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw.

W konsekwencji zarzuty podniesione w apelacji nie mogły odnieść skutku, zaś Sąd Okręgowy aprobejuje wywody prawne, zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia i zauważa, że dokonany podział majątku wspólnego jest zgodny z prawem, uwzględnia słuszne interesy obu byłych małżonków, ich aktualną sytuację osobistą i finansową oraz jest zgodny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem ww. nieruchomości

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację uczestnika, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Z uwagi na fakt, że w postępowaniu odwoławczym interesy wnioskodawczyni i uczestnika były sprzeczne, o kosztach postępowania orzekł na zasadzie art. 520 § 3 k.p.c. Sąd miał na uwadze, że wnioskodawczyni w trakcie postępowania czyniła szereg ustępstw na rzecz uczestnika, w tym zgodziła się na otrzymanie majątku o mniejszej wartości i bez należnych jej dopłat. Nadto nie dochodziła roszczeń wynikających z faktu, iż w trakcie całego postępowania uczestnik sam korzystał ze wspólnej nieruchomości w K., a ona wynajmowała mieszkanie, za które płaciła czynsz. Tymczasem uczestnik podnosząc w apelacji nadmierne żądania, niemające podstaw prawnych, działał nielojalnie wobec wnioskodawczyni, zwłaszcza że nie podniósł żadnych istotnych zarzutów, dotyczących uchybień prawa procesowego, czy materialnego. Nadto nie negocjował już składników majątku wspólnego, co czynił w pierwszej instancji, a jego wywody sprowadzały się do hipotetycznych rozważań prawnych. Z tych też względów, Sąd II instancji zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni koszty postępowania odwoławczego, stanowiące wynagrodzenie jej pełnomocnika, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 2 ust. 7 oraz w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804).

Na marginesie należy zauważyć, że wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana na kwotę 1.121.204 zł była z pewnością niższa, a z uzasadnienia apelacji wydaje się, że wynosiła 183.000 zł (600.000 zł – 417.000 zł) : 2, czyli 91.500 zł. Jednak Sąd Okręgowy nie sprawdził jej z urzędu, z uwagi na nieobecność pełnomocnika apelującego, aby nie przedłużać postępowania.

SSO Renata Stępińska SSO Jarosław Tyrpa SSR Anna Krawczyk